

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Презиме, име једног родитеља и име	Ђорић (Митко) Жарко
Датум и место рођења	18.03.1982. Сурдулица

Основне студије

Универзитет	Универзитет у Нишу
Факултет	Економски факултет
Студијски програм	Економија
Звање	Дипломирани економиста
Година уписа	2001/2002
Година завршетка	2009
Просечна оцена	9,05

Мастер студије, магистарске студије

Универзитет	Универзитет у Нишу
Факултет	Економски факултет
Студијски програм	Економија
Звање	Мастер економиста
Година уписа	2010/2011
Година завршетка	2012
Просечна оцена	9,83
Научна област	Општа економска теорија
Наслов завршног рада	Улога друштвених мрежа у стварању и преносу знања

Докторске студије

Универзитет	Универзитет у Нишу
Факултет	Економски факултет
Студијски програм	Економија, модул Макроекономија
Година уписа	2009
Остварен број ЕСПБ бодова	120 ЕСПБ бодова
Просечна оцена	9,55

НАСЛОВ ТЕМЕ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Наслов теме докторске дисертације	ДРУШТВЕНИ КАПИТАЛ КАО ДЕТЕРМИНАНТА КВАЛИТЕТА ЈАВНОГ УПРАВЉАЊА
Име и презиме ментора, звање	др Наташа Голубовић, редовни професор
Број и датум добијања сагласности за тему докторске дисертације	НСВ број 8/18-01-007/17-012 од 27.11.2017. године

ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Број страна	290
Број поглавља	4
Број слика (шема, графикона)	22 слике, 15 графикона
Број табела	73 табеле
Број прилога	/

**ПРИКАЗ НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КАНДИДАТА
који садрже резултате истраживања у оквиру докторске дисертације**

Р. бр.	Аутор-и, наслов, часопис, година, број волумена, странице	Категорија
1	<p>Đorić, Ž., (2019). The Relationship between Economic Development and Democracy: Lessons for Transition Countries, ЗБОРНИК РАДОВА ПРАВНОГ ФАКУЛТЕТА У НИШУ, БРОЈ 83 ГОДИНА LVIII 2019, стр. 251- 265.</p> <p><i>Истраживање међузависности политичке и економске димензије друштвеног живота све више добија на значају у економској литератури. Предмет истраживања овог рада је узрочна веза демократије и економског развоја. Иако је потврђена позитивна веза између GDP per capita (кључни показатељ економског развоја) и степена развоја демократије у случају одабраних транзиционих земаља, демократија, међутим, не зависи искључиво од стања привреде држави, а економска неразвијеност не мора нужно да представља сметњу развоју демократије.</i></p>	M24
2	<p>Đorić, Ž., (2019). Knowledge transfer, Innovation and Social Networks Approach, FACTA UNIVERSITATIS, Series: Philosophy, Sociology, Psychology and History, 2019, Vol. 18, N° 1, pp. 39-54.</p> <p><i>У савременом друштву, генерисање корисних информација и деривација знања из ових података постаје тежак задатак, а пренос релевантног знања кроз друштвене мреже постаје још релевантнији. У раду се истражује улога друштвених мрежа у дифузији знања и информација и јачању иновативних капацитета. Један од главних разлога растуће заинтересованости за улогу друштвених мрежа у стварању и преносу знања јесте да већина релевантног знања данас има имплицитни карактер и не може се лако преносити. Имајући у виду да друштвене везе и односи играју важну улогу у трансферу имплицитног знања, које се развија кроз свакодневне интеракције и искуство, друштвене мреже су кључне за ток ресурса попут стратешких информација, пословних могућности, савета, експертисе итд.</i></p>	M51
3	<p>Đorić, Ž., (2019). Characteristics of Poverty in the Republic of Serbia, ЕКОНОМСКИ ПОГЛЕДИ, Vol. 21, број 1, pp. 65-79.</p> <p><i>Анализа сиромаштва помаже да се усмери пажња државе и грађанског друштва на сиромашне и услове у којима они живе. Сиромаштво је један од највећих и највидљивијих проблема сваког транзиционог друштва, укључујући Србију. Након увида у природу сиромаштва, у раду се истражују узроци, као и распрострањеност и дубина сиромаштва у српском друштву. У највећем ризику од сиромаштва су они који живе у руралним срединама, посебно у централној Србији, деца и млади, затим необразовани, незапослени, као и вишечлана домаћинства у којима је носилац домаћинства незапослен. На основу тога, указује се на то које би мере могле да допринесу сузбијању сиромаштва: јачање институција, подстицање друштвене партиципације и јачање приватног сектора.</i></p>	M52
4	<p>Đorić, Ž., (2016). The Role of Social Capital in Developing Democracies, FACTA UNIVERSITATIS, Series Law and Politics, 2016, Vol. 14, N° 4, pp. 561-575.</p> <p><i>Рад истражује улогу друштвеног капитала у демократијама у развоју. У ту сврху, анализира се искуство Аргентине и Никарагве. Демократизација ове две земље одвијала се веома различитом динамиком и на различите начине. Никарагва је наступила са више "друштвено-центристички" стилем демократизације, док је Аргентина користила више "државно-центристички" пут ка демократији. У Никарагви је тај процес текао "одоздо према горе" (енг. bottom-up) на бази друштвеног капитала, где су грађанско друштво и хоризонталне везе међу грађанима биле мотор политичких процеса. Случај Аргентине, као такође демократије у развоју, представља супротан сценарио. Наиме, у Аргентини је тај процес текао "одозго према доле" (енг. top-down), на бази институција, где су политичке институције урадиле највећи део посла и компензовале празнину у одсуству иницијатива за јачање грађанског друштва.</i></p>	M53
5	<p>Đorić, Ž., (2018). Anatomy and Consequences of Rent-Seeking, FACTA UNIVERSITATIS, Series Law and Politics, 2018, Vol. 16, N° 2, pp. 139-152.</p> <p><i>У раду се истражују узроци и последице трагања за рентом (rent-seeking). Као структуре и механизми друштвеног поретка, институције управљају понашањем групе појединаца у датој заједници. Институције утичу на одговорност и респонзивност званичника у односу на грађане и интересне групе и на тај начин одређују величину ренти. Поред тога, институције утичу на степен политичке контроле бирократа и, самим тим, на дистрибуцију ренти унутар јавног сектора. Имајући у виду високе трошкове трагања за рентом, неопходно је предузети мере које ће обесхрабрити ове активности. У процесу креирања политика треба узети у обзир трошкове трагања за рентом и обезбедити већи степен транспарентности у области интеракција економских актера и државе.</i></p>	M53
6	<p>Đorić, Ž., (2019). The Analysis of Trust as an Element of Support to Democratic Processes, FACTA UNIVERSITATIS, Series Law and Politics, 2019, Vol. 17, N° 1, pp. 85-94.</p> <p><i>Пад различитих видова поверења један је од централних проблема у савременим привредама. Полазећи од значаја поверења за развој демократије, у раду се анализирају различити видови поверења и њихова улога у јачању демократије. Када је реч о поверењу у демократијама у развоју, кључни изазов демократске консолидације је подстицање институционалног поверења кроз подизање квалитета јавног управљања, прекидања зачараног круга партикуларизованог поверења и развој генерализованог поверења. Консолидација демократије захтева одговорне и транспарентне институције, као гарант сигурности и предвидивости друштвених интеракција.</i></p>	M53
7	<p>Đorić, Ž., (2016). Regionalne inovacione mreže kao faktor jačanja regionalne inovacione sposobnosti, U Z. Arandelović, <i>Regionalni razvoj i demografski tokovi zemalja Jugoistočne Evrope</i> (pp. 257-270). Niš: Ekonomski fakultet.</p> <p><i>Нови приступ регионалном развоју подразумева изградњу регионалне иновационе инфраструктуре. У раду се анализирају регионалне иновационе мреже као један од кључних фактора јачања регионалне иновационе способности. Оне укључују актере из пословног сектора, јавног сектора и сектора "знања". Сви актери у наведеном иновационом систему треба да сарађују како би створили иновативно окружење и, самим тим, подстицали иновације. Када је у питању подстицање регионалне конкурентности и иновативности, значај умрежавања можемо посматрати и кроз концепт регионалних кластера, као једног од најзначајнијих облика просторних иновационих система. Препознајући регионалне конкурентске предности и стварајући извозно оријентисане индустрије, кластери све више постају примарни покретачи изградње и организовања регионалних иновационих</i></p>	M33

	<i>система.</i>	
8	<p>Dorić, Ž., (2018). Društveni kapital kao faktor održivog ekonomskog razvoja, U Ž. Gligorijević, <i>Regionalni razvoj i demografski tokovi zemalja Jugoistočne Evrope</i> (pp. 281-291). Niš: Ekonomski fakultet.</p> <p><i>Друштвени капитал је релативно нов концепт у друштвеним наукама којим се изражава способност припадника једне заједнице или групе да колективно делују ради остварења својих заједничких циљева. У раду се истражује друштвени капитал као детерминанта економског развоја. Друштвени капитал представља један од важних фактора економског развоја, који повећава економску ефикасност кроз подстицање сарадње и снижавање трансакционих трошкова. Друштвени капитал помаже у смањивању трансакционих трошкова који проистичу из несигурности и недостатка информација.</i></p>	M33
9	<p>Dorić, Ž., (2019). Javno upravljanje u funkciji unapređenja regionalnog razvoja, U Ž. Gligorijević, <i>Regionalni razvoj i demografski tokovi zemalja Jugoistočne Evrope</i> (pp. 237-245). Niš: Ekonomski fakultet.</p> <p><i>Од деведесетих година XX века, концепт јавног управљања постао је један од најчешће коришћених у расправама у области развоја, јавне политике и међународних односа. Упркос значају, концепт "доброг управљања" често се користи у различитим значењима и импликацијама. Рад се бави истраживањем улоге јавног управљања у регионалном развоју. Анализа је усмерена ка истраживању фундаменталних фактора економског раста и развоја. Наиме, сматра се да постојећи модели раста разјашњавају само "механику" или утврђују корелацију са економским растом, али не откривају фундаменталне факторе раста и развоја.</i></p>	M33

ИСПУЊЕНОСТ УСЛОВА ЗА ОДБРАНУ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Кандидат испуњава услове за оцену и одбрану докторске дисертације који су предвиђени Законом о високом образовању, Статутом Универзитета и Статутом Факултета.	<u>ДА</u>	НЕ
--	-----------	----

Кандидат Жарко Ђорић испуњава услове за оцену и одбрану докторске дисертације предвиђене Законом о високом образовању, Статутом Универзитета у Нишу и Статутом Економског факултета у Нишу. У складу са Стандардима и процедурама за обезбеђење квалитета у поступку уписа, организовања и завршетка докторских академских студија и израде и одбране завршног рада – докторске дисертације Економског факултета у Нишу, кандидат је испунио све обавезе на докторским академским студијама, изложио је резултате истраживања у вези са пријавом теме докторске дисертације кроз два докторантска колоквијума и пријавио тему докторске дисертације, за коју је добијена сагласност Научно-стручног већа за друштвено-хуманистичке науке (НСВ број 8/18-01-007/17-012 од 27.11.2017. године). Кандидат је Факултету поднео захтев за одређивање Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације, као и одговарајући број примерака урађене докторске дисертације. Кандидат такође испуњава услове дефинисане Правилником о поступку припреме и условима за одбрану докторске дисертације Универзитета у Нишу. Као првопотписани аутор, кандидат има научни рад објављен у часопису који издаје Универзитет у Нишу, као и радове у домаћим часописима категорисаним од стране министарства надлежног за науку.

ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Кратак опис појединих делова дисертације (до 500 речи)

Докторска дисертација, поред увода, закључка и листе референци, садржи четири поглавља, од којих се прва три односе на истраживање механизма, карактера и интензитета утицаја друштвеног капитала на квалитет јавног управљања, док се у четвртном делу анализирају карактеристике друштвеног капитала и квалитет јавног управљања у Србији.

У првом делу *Јавно управљање - концептуални оквир*, концепт јавног управљања разматра се у контексту потребе за преиспитивањем односа политике и тржишта, односно политике и друштва. Истиче се значај координираног деловања у процесу доношења јавних одлука, у којем различити нивои власти у формулисању и спровођењу тих одлука сарађују с различитим актерима и секторима. Полазећи од тога да је квалитет јавног управљања један од одлучујућих фактора економског развоја и друштвеног благостања, економски значај јавног управљања анализира се кроз утицај на квалитет пословног окружења, стабилност институција и са становишта ефикасности имплементације реформи.

У другом делу *Канали и механизми утицаја друштвеног капитала на квалитет јавног управљања*, акценат је на истраживању карактеристика друштвеног капитала које могу да представљају подршку развоју ефикасног јавног управљања. Значај друштвених мрежа у овом контексту испитује се кроз анализу интензитета и образаца друштвене и политичке партиципације. Испитује се улога поверења као подршке формалним институцијама, и то: генерализованог поверења и поверења у политичке институције. Поред тога, указује се и на повратну спрегу друштвеног капитала и јавног управљања, као и на ситуације у којима друштвени капитал може да представља ограничавајући фактор развоја демократских институција.

У трећем делу *Улога друштвеног капитала у унапређењу јавног управљања у земљама у транзицији*, допринос друштвеног капитала квалитету јавног управљања истраживан је са аспекта интензитета и образаца друштвене партиципације, као и нивоа поверења, како генерализованог, тако и поверења у политичке институције. Квалитет јавног управљања у земљама Централне и Источне Европе оцењиван је на основу методологије Светске банке, и то: одговорности носилаца власти или креатора политика и могућности партиципације грађана у избору владе, политичке стабилности, делотворности државе, административних препрека, владавине права и контроле над корупцијом. Поред теоријске анализе, а у циљу утврђивања утицаја друштвеног капитала на квалитет јавног управљања, прикупљени подаци из јавних база података *Life in Transition* (EBRD) и *Worldwide Governance Indicators* (WB) анализирани су уз помоћ дескриптивних статистичких метода и корелационе и регресионе

анализе. Резултати истраживања указали су на утицај појединих компоненти друштвеног капитала на квалитет јавног управљања, као и на облике друштвеног ангажовања које је неопходно даље развијати.

У четвртом делу, *Јавно управљање и друштвени капитал у Србији*, анализирају се карактеристике друштвеног капитала и квалитет јавног управљања у Републици Србији. Указано је на то да поред евидентних резултата досадашњих реформи Србију и даље карактерише екстензиван бирократски апарат, низак ниво транспарентности и одговорности јавних институција, као и распрострањена корупција. У овом делу, истиче се неопходност унапређења квалитета јавног управљања и указује на то где би у том процесу улога друштвеног капитала могла да дође до изражаја.

У закључку су сумирани резултати истраживања, указано је на постојећа ограничења и могуће правце будућих истраживања, као и на практичне импликације резултата истраживања.

ВРЕДНОВАЊЕ РЕЗУЛТАТА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Ниво остваривања постављених циљева из пријаве докторске дисертације (до 200 речи)

Анализа утицаја друштвеног капитала на квалитет јавног управљања и механизма путем којих се ти утицаји остварују, треба да допринесе продубљивању постојећег знања о њиховој међузависности. Циљ истраживања, дефинисан у пријави докторске дисертације, био је да се истражи утицај друштвеног капитала на квалитет јавног управљања. Остваривање овако дефинисаног циља захтевало је анализу разлика у квалитету јавног управљања и начина на који су разлике у ефикасности институција повезане с разликама у нивоу друштвеног капитала. Централни аргумент рада је да су партиципација и поверење важан елемент подршке јавном управљању. Подстичући поверење и кооперативно понашање различитих актера у процесу колективног одлучивања, друштвени капитал ствара основу за унапређење квалитета јавног управљања. Резултати истраживања указали су на то да једино институционално поверење има позитиван утицај на квалитет јавног управљања, док за генерализовано поверење и друштвене мреже тај резултат није потврђен. Тиме је указано на то које облике друштвеног ангажовања је неопходно даље развијати.

Садржај и структура докторске дисертације прилагођени су основном циљу истраживања. Појединачни делови дисертације су у функцији испитивања постављених претпоставки, а применом одговарајућих метода теоријског и емпиријског истраживања, као и адекватних емпиријских података, добијени су научно засновани и проверљиви резултати.

Вредновање значаја и научног доприноса резултата дисертације (до 200 речи)

Улога друштвеног капитала у друштвено-економском развоју земље, развоју и консолидацији демократије, ублажавању сиромаштва, предмет је бројних теоријских и емпиријских истраживања. У знатно мањој мери је истраживана улога друштвеног капитала у унапређењу квалитета јавног управљања. У том смислу, ова дисертација представља допринос теоријским и емпиријским истраживањима значаја друштвеног капитала за унапређење квалитета јавног управљања. Резултати истраживања указују на утицај појединих компоненти друштвеног капитала на квалитет јавног управљања. Најјачи позитивни утицај на квалитет јавног управљања испољава институционално поверење, из чега следи да би јачање поверења у институције могло повећати ниво друштвеног капитала као важног фактора квалитета управљачких перформанси у транзиционим привредама. Имајући у виду изузетно низак ниво поверења у институције у транзиционим привредама, активности треба да буду усмерене и на јачање институционалних капацитета и владиних перформанси. Посебно треба јачати поверење у владу које је кључно за политичку стабилност и поштовање закона.

Посебан допринос дисертације представља емпиријско истраживање карактеристика друштвеног капитала и квалитета јавног управљања у Републици Србији. Резултати истраживања указују на облике друштвеног ангажовања које је неопходно даље развијати у циљу подизања ефикасности јавног управљања и могу да представљају основу за формулисање и реализацију пројеката усмерених на јачање демократских институција у Србији.

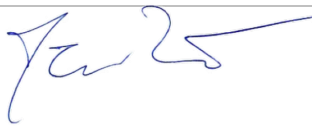
Оцена самосталности научног рада кандидата (до 100 речи)

Кандидат је самосталним избором теме и постављањем истраживачких питања креирао оквир за израду докторске дисертације. Консултовањем релевантне литературе, креирањем базе података и предлагањем методологије за емпиријску анализу, кандидат је показао висок ниво самосталности у научној раду. Током свих фаза припреме и израде дисертације, кандидат је уважавао сугестије ментора и чланова Комисије. Након обављеног истраживања, кандидат је јасно указао на доприносе истраживања, постојећа ограничења као и правце будућих истраживања.

ЗАКЉУЧАК (до 100 речи)

На основу оцене резултата истраживања, научног доприноса и значаја дисертације, као и степена остварености постављених циљева и самосталности научног рада кандидата, Комисија констатује да је докторска дисертација одговарајућег квалитета и урађена у складу са Законом, Статутом Универзитета и Статутом Економског факултета у Нишу. Комисија позитивно оцењује докторску дисертацију кандидата Жарка Ђорића под називом *Друштвени капитал као детерминанта квалитета јавног управљања* и предлаже Наставно-научном већу Економског факултета у Нишу да прихвати Извештај о оцени докторске дисертације и одобри њену јавну одбрану.

КОМИСИЈА

Број одлуке ННВ о именовану Комисије	НСВ број 8/18-01-002/20-018		
Датум именовања Комисије	10.03.2020. године		
Р. бр.	Име и презиме, звање		Потпис
1.	Др Наташа Голубовић, редовни професор		
	ментор, члан		
	Општа економска теорија (Научна област)	Економски факултет у Нишу (Установа у којој је запослен)	
2.	Др Марија Цунић, ванредни професор		
	председник		
	Општа економска теорија (Научна област)	Економски факултет у Нишу (Установа у којој је запослен)	
3.	Др Јован Зубовић, виши научни сарадник		
	члан		
	Економија (Научна област)	Институт економских наука у Београду (Установа у којој је запослен)	

Датум и место:

Ниш, 04.05.2020.